

Kilka słów o Arboretum.

Arboretum, w sensie formalnym, zostało powołane Decyzją nr 6 Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych (RDLP) w Lublinie z dnia 15.03.2001 r. Decyzją nr 20 Dyrektora RDLP w Lublinie z dnia 12 kwietnia 2007 r. w sprawie Arboretum w Janowie Lubelskim powierzchnia ogrodu została powiększona do 42,42 ha.

Położone jest ono na leśnym terenie pokrytym wiekowym drzewostanem, głównie sosnowym. Obecnie arboretum ma charakter parku leśnego z elementami ukształtowanego terenu, prześwitleń w drzewostanie, oczek wodnych, ścieżek, dróg, kładek, mostków i zadaszeń.

Wykorzystując istniejące walory przyrodnicze od 2014r. na terenie arboretum wprowadzane są kolekcje roślin tworzących obecnie 6 funkcjonalnych stref: aleja rododendronów, wrzosowisko, strefa roślin ozdobnych nad stawem, aleja jodeł i buków, kolekcja roślin wodnych i bagiennych oraz kolekcja roślin jadalnych. Duże zróżnicowanie zbiorowisk roślinnych występujących na stosunkowo niewielkiej powierzchni pozwoli w przyszłości na prezentowanie typowych dla Lasów Janowskich zespołów leśnych i związanych z nimi roślin, w tym rzadkich i chronionych.

Zgodnie z opracowanym projektem „Budowa i modernizacja obiektów infrastruktury turystycznej powiązanych z terenem arboretum leśnego przy Ośrodku Edukacji Ekologicznej Lasy Janowskie w Nadleśnictwie Janów Lubelski” w projekcie zagospodarowania arboretum leśnego przy Ośrodku Edukacji Ekologicznej Nadleśnictwa Janów Lubelski teren będzie podzielony na część z gatunkami rodzimymi i ich odmianami oraz część z gatunkami obcego pochodzenia. Dzięki podziałowi na poszczególne kolekcje pojawi się możliwość do przedstawiania szeregu zagadnień z zakresu zróżnicowania systematycznego poszczególnych taksonów, a także ukazania między nimi różnorodności biologicznej.

Dotychczas w arboretum:

- wykonano ogrodzenie części obszaru, które ma chronić teren przed zwierzyną i niekontrolowaną penetracją, wybudowano 2 bramy wjazdowe oraz utwardzono aleje o długości blisko 1000 mb (Zadanie dofinansowane z NFOŚiGW w Warszawie

w ramach projektu „Organizacja arboretum leśnego w Nadleśnictwie Janów Lubelski-etap I”);

- wykonano ogrodzenie pozostałej części arboretum – 2018 rok.
- zbudowano 3 połączone ze sobą zbiorniki wodne pełniące funkcje retencyjne i krajobrazowe (zadanie dofinansowane z Funduszu Spójności w ramach projektu „Zwiększanie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w ekosystemach leśnych na terenach nizinnych”);
- wybudowano wiatę edukacyjno-turystyczną dla 100 osób do której doprowadzono energię elektryczną;
- zamontowano urządzenia siłowni zewnętrznej do aktywnej rekreacji w plenerze w pobliżu budynku OEE,
- utworzono ścieżkę edukacyjną o długości 800m wyposażoną w tablice edukacyjne;
- utworzono ścieżkę pieszo-rowerową łączącą arboretum z ZOOM-em Natury nad Zalewem Janowskim, dzięki czemu funkcje pełnione przez oba ośrodki wzajemnie się uzupełniają.

Na bazie wymienionej infrastruktury w 2014r. rozpoczęto wprowadzanie zasadniczych nasadzeń. Wiosną 2015r. zagospodarowano teren wzdłuż alei wejściowej do arboretum, gdzie główny trzon stanowi kolekcja azalii i rododendronów. Jesienią 2015 roku znacznie powiększono kolekcję wrzosów przed Ośrodkiem Edukacji Ekologicznej Lasy Janowskie. Na wrzosowisku oprócz roślin typowych tzn. wrzosów, wrzośców, pierisów, szczodrzeńców itp. odnajdziemy kolekcję 13 karłowych sosen. Część z roślin przekazał nam Ogród Botaniczny w Lublinie, z którym współpracujemy od 2015r.

W kwietniu 2016 r. zainstalowano w arboretum u ogólnodostępne urządzenia rekreacyjne. Obserwujemy, że arboretum staje się coraz bardziej popularne wśród osób uprawiających nordic-walking, jogging, jazdę na rowerze itp. co będzie uzupełniało funkcje arboretum i Ośrodka Edukacji Ekologicznej „Lasy Janowskie”.

Przy pomocy środków WFOŚiGW w Lublinie w okresie od marca do listopada 2016. utworzono aleję buków i jodeł, która jest jednym z głównych elementów całego przedsięwzięcia. Posadzono w niej odmiany buka pospolitego (49 odmian) i jodły

pospolitej(6 odmian). Oprócz podstawowych gatunków drzew odnajdziemy kolekcję paproci, bluszczu pospolitego i roślin cebulowych.

W 2017 roku przy pomocy środków WFOŚiGW w Lublinie w okresie od maja do listopada br. utworzono kolekcję roślin wodnych i bagiennych. Odnajdziemy tu kolekcję roślin wodnych, krzewów liściastych, paproci, roślin runa oraz roślin bulwiastych i pnączy. Również w 2018 roku w okresie jesiennym utworzono kolekcję roślin jadalnych. Zasadzone zostały: głogi jednoszyjkowe, porzeczki, jeżyny, maliny, róże dzikie i inne.

Ze względu na rozmiar inwestycji arboretum będzie spełniało wiele funkcji:

1. naukową

badania nad wzrostem, rozwojem i zdrowotnością drzew i krzewów w chłodnym klimacie Puszczy Solskiej oraz ocena przydatności poszczególnych gatunków i odmian dla różnych zastosowań w tym regionie, teren zajęć ze studentami uczelni mających wydziały przyrodnicze i leśne uczelni wyższych;

2. ochronną

-gromadzenie i zachowanie puli genowej gatunków właściwych dla lasów Równiny Biłgorajskiej. W warunkach ex situ będą mogły być zachowane rośliny rzadkie i chronione;

- ochrona fragmentu lasów z typowym i charakterystycznym dla Puszczy Solskiej krajobrazem leśnym i podkreślenie ich walorów;

- przyczyni się do koncentracji i skanalizowania ruchu turystycznego, co w znacznym stopniu zniweluje skutki antropopresji na obszarach uznanych za istotne do realizacji strategii ochrony przyrody i strategii ochrony różnorodności biologicznej – Lasy Janowskie w całości są niemal obszarów całości (98,5 %) włączone do obszarów Natura 2000;

3. gospodarczą

powstanie nowa atrakcja turystyczna Lubelszczyzny współgrająca z ideą edukacji leśnej społeczeństwa (arboretum zwiększy szanse rozwoju naszego regionu i będzie okazją do promocji lokalnych walorów przyrodniczych);

4. edukacyjno-popularyzacyjną wiedzy botanicznej, przyrodniczej i leśnej.

W najbliższym sąsiedztwie arboretum znajduje się Ośrodek Edukacji Ekologicznej „Lasy Janowskie” prowadzący zajęcia z zakresu wiedzy przyrodniczo leśnej,

stanowiący centrum konferencyjno naukowe i bazę noclegową. Funkcje spełniane przez ośrodek i jego wyposażenie zapewniają obsługę badań i pobyt osób przybywających w celach naukowych i edukacyjnych. W ten sposób następuje integracja wszystkich funkcji na stosunkowo niewielkim obszarze obejmującym arboretum, budynki ośrodka, budynek nadleśnictwa i wystawę leśnej kolei wąskotorowej.

Najważniejszym przesłaniem przy tworzeniu arboretum jest edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych, ponieważ tego typu miejsce jest doskonałym zapleczem do prowadzenia zajęć terenowych. Arboretum ma służyć mieszkańcom z okolicy, ale też z dalszych rejonów jako miejsce poznawcze i rekreacyjne. Zróżnicowana roślinność oraz uzupełniania z roku na rok infrastruktura pozwoli obcować ze światem roślin przez zmysły słuchu, wzroku, węchu i zapachu, także osobom niepełnosprawnym.

Z ostatniej chwili...

W środę, 13 marca br. w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Lublinie, Nadleśnictwo Janów Lubelski podpisało umowę o dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego w ramach działania Działania 7.3 - Turystyka przyrodnicza na realizację przedsięwzięcia pn. „Budowa i modernizacja obiektów infrastruktury turystycznej powiązanych z terenem arboretum leśnego przy Ośrodku Edukacji Ekologicznej Lasy Janowskie w Nadleśnictwie Janów Lubelski”

Celem głównym projektu pn. „Budowa i modernizacja obiektów infrastruktury turystycznej powiązanych z terenem arboretum leśnego przy Ośrodku Edukacji Ekologicznej Lasy Janowskie w Nadleśnictwie Janów Lubelski” jest tworzenie efektywnych warunków do rozwoju gospodarczego poprzez zwiększenie funkcjonalności arboretum leśnego i ukazanie walorów obszaru cennego przyrodniczo. Będzie to możliwe dzięki wykonaniu 10. obiektów: Kolekcja roślin boru bagiennego i torfowiska; Kolekcja roślin wodnych i przywodnych; Pomost widokowy w podszycie drzew; Strefa edukacji przyrodniczej dla dzieci; Kolekcja drzew i krzewów rodzimych; Zaczarowana dąbrowa; Ogród sensoryczny; Ogród janowski; Ostoja i punkt obserwacji ptaków; Polska łąka kwietna; Przebudowa drogi dla

rowerów (Jakubowska Droga) o dł. 2650 m, a także infrastruktura uzupełniająca energooszczędne oświetlenie i monitoring.

Wartość całkowita projektu: **4 150 484,25 zł**

Dofinansowanie UE: **2 882 525,68 zł**

Wydatki kwalifikowalne: **3 391 206,70 zł**